

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА
КАФЕДРА НАЦІОНАЛЬНОГО, МІЖНАРОДНОГО ПРАВА
ТА
ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

**РОЛЬ ТА ФУНКЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ
ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ**

Кваліфікаційна робота (проект)
на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконала: студентка II курсу 10-283 М (з) група
Спеціальності:
262 «Правоохоронна діяльність»
Освітньо-професійної програми «Правоохоронна
діяльність»
Панченко Наталія Володимирівна
Керівник д.ю.н., проф. Стратонов В.М.
Рецензент д.ю.н., проф. Шкута О.О.

Івано-Франківськ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Теоретико-правові засади діяльності Національної поліції у сфері громадської безпеки.....	7
1.1. Поняття, ознаки та складові громадської безпеки.....	7
1.2. Правові основи діяльності Національної поліції в сфері забезпеченні громадської безпеки.....	13
1.3. Принципи та функції Національної поліції у сфері громадської безпеки.....	19
РОЗДІЛ 2. Практичні аспекти та проблеми забезпечення громадської безпеки Національною поліцією України.....	26
2.1. Структурні підрозділи Національної поліції, що забезпечують громадську безпеку.....	26
2.2. Проблеми та перспективи діяльності Національної поліції у сфері громадської безпеки.....	34
ВИСНОВКИ.....	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	46

ВСТУП

Актуальність теми. Забезпечення громадської безпеки є однією з основних функцій держави, яка має вирішальне значення для гарантування стабільності та добробуту суспільства. В умовах зростання загроз, таких як тероризм, організована злочинність, порушення громадського порядку, а також соціально-економічні та політичні кризи, воєнний стан та російсько-українська війна, роль Національної поліції як гаранта громадської безпеки стає особливо важливою. Вивчення ролі та функцій Національної поліції в цьому контексті дозволяє виявити недоліки в її діяльності, розробити рекомендації для підвищення ефективності виконання її завдань та вдосконалення законодавчого регулювання, що є актуальним у контексті реформування правоохоронних органів України та прагнення держави до євроінтеграції.

Окремі аспекти ролі та функцій національної поліції в забезпеченні громадської безпеки досліджували у свої працях такі науковці, як: Н.Б. Арабаджи [18], В.Т. Білоус, Н.Р. Нижник, Г.П. Ситник [7], В.О. Болотова [21], С.Г. Братель [9], А.О. Виприцький [22], Д.С. Денисюк [12], О.П. Дзьобаня [6], С.Ю. Жила [4], Ю.О. Загуменна [5], І.В. Ісаєнко [19], В.П. Кононець [14], М.Ф. Криштанович [11], А.Є. Крищенко [2], В.В. Корольова [13], Л.О. Махова [22], О.М. Пересада [17], О.С. Проневич [10], Д.І. Сергенюк [8], Б.В. Сміжак [3], В.В. Сокурєнко [1], А. Федчишин [15], О.Я. Хольвінська [16], І.С. Циб [14] та ін.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Кваліфікаційну роботу виконано в контексті наукових досліджень відповідно до Стратегія розвитку Національної академії правових наук України на 2021-2025 рр. (затверджено Постановою загальних борів НАПрН України від 26.03.21 р. від 12-21), тематики науково-дослідної роботи кафедри національного, міжнародного права та правоохоронної діяльності факультету бізнесу і права Херсонського державного університету «Теоретичні та

практичні проблеми розвитку окремих галузей права» (номер державної реєстрації – 0124U002381). Тему кваліфікаційної роботи затверджено Вченою радою Херсонського державного університету (наказ №672-Д від 01.11.2024 р.).

Мета роботи є дослідити роль та функції Національної поліції України в забезпеченні громадської безпеки, визначити основні проблеми, що виникають у даній сфері та запропонувати рекомендації щодо вдосконалення діяльності Національної поліції у забезпеченні громадської безпеки.

Для досягнення визначеної мети дослідження було поставлено наступні **завдання**:

- 1) дослідити поняття, ознаки та складові громадської безпеки;
- 2) проаналізувати правові основи діяльності Національної поліції у сфері забезпечення громадської безпеки;
- 3) визначити принципи та функції Національної поліції у сфері забезпечення громадської безпеки;
- 4) розкрити структуру підрозділів Національної поліції, що займаються забезпеченням громадської безпеки;
- 5) виявити основні виклики та загрози, які постають перед Національною поліцією у сфері забезпечення громадської безпеки;
- 6) окреслити перспективи розвитку та вдосконалення діяльності Національної поліції в контексті забезпечення громадської безпеки.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини в сфері забезпечення громадської безпеки в Україні.

Предметом дослідження є роль, функції та правові основи діяльності Національної поліції України у забезпеченні громадської безпеки.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та вирішення дослідницьких завдань використано комплекс методів. Зокрема: аналіз нормативно-правових актів — використовувався для вивчення правових основ діяльності Національної поліції України у сфері громадської безпеки, зокрема, за допомогою цього методу було проаналізовано закони, підзаконні акти та

інші нормативні документи, що регулюють діяльність поліції; порівняльно-правовий метод — застосовувався для порівняння нормативно-правової бази України з міжнародними стандартами в сфері забезпечення громадської безпеки, зокрема, даний метод дозволив визначити недоліки та перспективи адаптації законодавства до міжнародних вимог; інституційний аналіз — використовувався для вивчення структурних підрозділів Національної поліції, які забезпечують громадську безпеку, зокрема, було проаналізовано функціональне призначення та структуру відповідних підрозділів; соціологічний метод (аналіз статистичних даних) — застосовувався для аналізу статистичних показників щодо стану громадської безпеки в Україні та результатів діяльності поліції, що дало змогу визначити основні виклики та загрози громадській безпеці, з якими стикається Національна поліція; метод системного аналізу — використовувався для узагальнення отриманих результатів та систематизації проблем у діяльності Національної поліції. Метод дозволив розглянути діяльність поліції як цілісну систему та виявити її основні функціональні елементи в контексті забезпечення громадської безпеки; прогностичний метод — застосовувався для розробки пропозицій та рекомендацій щодо вдосконалення діяльності Національної поліції у сфері громадської безпеки, допоміг визначити перспективні напрями розвитку та можливі результати реалізації запропонованих змін.

Наукова новизна кваліфікаційної роботи полягає у комплексному дослідженні ролі та функцій Національної поліції України у забезпеченні громадської безпеки в умовах сучасних викликів, таких як збройна агресія, тероризм, організована злочинність та надзвичайні ситуації.

Зокрема, у роботі:

- 1) систематизовано підходи до організації діяльності Національної поліції в умовах воєнного стану;
- 2) визначено концептуальні засади забезпечення громадської безпеки шляхом виявлення ключових проблем та запропонування шляхів їх вирішення;

3) окреслено перспективи розвитку правових та організаційних механізмів діяльності поліції у контексті інтеграції до міжнародних стандартів.

Практичне значення кваліфікаційної роботи полягає у можливості використання результатів роботи для: підвищення ефективності роботи структурних підрозділів поліції, відповідальних за громадську безпеку, через впровадження запропонованих рекомендацій; розробки навчальних програм і методичних матеріалів для підготовки співробітників поліції; подальшого застосування отриманих результатів у дослідницькій та аналітичній діяльності, пов'язаній з реформуванням правоохоронних органів України.

Структура роботи обумовлена її метою, завданнями та предметом дослідження й складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

1.1. Поняття, ознаки та складові громадської безпеки

Громадська безпека є одним із ключових елементів забезпечення нормального функціонування суспільства та держави. Це багатоаспектне поняття, що охоплює широкий спектр заходів та процесів, спрямованих на захист прав, свобод та інтересів громадян, а також на підтримку правопорядку, стабільності та безпеки в суспільстві. Поняття громадської безпеки є базовим елементом державної політики у сфері безпеки, яка реалізується за допомогою комплексної взаємодії різних інституцій, зокрема правоохоронних органів, органів місцевого самоврядування, системи охорони здоров'я, цивільного захисту тощо.

Громадська безпека – це стан захищеності громадян, їхнього життя та здоров'я, майна, а також суспільства в цілому від різноманітних загроз кримінального, соціального, техногенного та природного характеру. Вона охоплює як профілактичні заходи, спрямовані на запобігання загрозам, так і механізми реагування та ліквідації наслідків небезпечних подій. Таким чином, громадська безпека є комплексним правовим, соціальним і технічним явищем, що стосується захисту інтересів не тільки окремих громадян, а й суспільства в цілому.

На думку Д.О. Тихомирова «Доктринальне розуміння громадської безпеки можна поділити на декілька груп. Перша базується на традиційному сприйнятті громадської безпеки і громадського порядку та їх нормативно-правовому визначенні та обґрунтовується тим, що терміни «громадський порядок» та «громадська безпека» зафіксовано у комплексі нормативно-правових актів, а саме: Конституції України (ст. 34, 35, 39 тощо), Кримінально-виконавчому кодексі України (ст. 68), Кодексі цивільного захисту України (ст.

ст. 25, 79), Кримінальному процесуальному кодексі України (ст. ст. 289, 557) Кодексі України про адміністративні правопорушення (ст. ст. 6, 9, 14, 18-19, 1483), главі XIV «Адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку» (ст. ст. 173-185, 187, 222, 259, 262-263) та інших» [7].

Як зауважує О.Я. Назар «громадська безпека – це багаторівневий, різноспрямований, динамічний феномен, який відображає функціонально спроможні параметри діяльності системи спеціалізованих суб'єктів захисту населення від загроз (їх нейтралізації та запобігання їм) техногенного, криміногенного, іншого антропогенного й природничо детермінованого характеру, а також стан суспільного та особистого спокою, що ґрунтується на рівновазі між існуючими і потенційними загрозами та наявним і можливим станом захисту від них, за якого забезпечується нормальний прогресивний розвиток соціальних груп і населення держави в цілому, реалізація людського потенціалу» [24, с. 241].

Згідно з різними науковими підходами, громадська безпека є результатом діяльності держави та її інституцій, спрямованої на охорону громадського порядку, попередження та подолання злочинності, забезпечення дотримання правопорядку, захисту життя і здоров'я громадян, їхніх прав, свобод і законних інтересів. Основними суб'єктами, що відповідають за забезпечення громадської безпеки, виступають правоохоронні органи, органи державної влади, місцевого самоврядування, а також інституції громадянського суспільства.

До основних ознак громадської безпеки належать:

- колективний характер (громадська безпека є суспільним благом і вимагає участі всіх членів суспільства, це означає, що кожен громадянин, поряд з державними установами, несе певну відповідальність за підтримку безпеки в суспільстві);

- захист життєвоважливих інтересів громадян (громадська безпека охоплює захист від загроз, що можуть завдати шкоди життю, здоров'ю, майну, а також порушити нормальні умови існування в суспільстві);

- комплексний підхід (забезпечення громадської безпеки вимагає скоординованої роботи різних органів та інституцій – правоохоронних, медичних, соціальних, рятувальних, а також участі громадянського суспільства);

- профілактичний характер (громадська безпека передбачає не тільки ліквідацію наслідків небезпечних ситуацій, а й упередження їхнього виникнення, для цього застосовуються методи моніторингу, оцінки ризиків, інформування та навчання населення);

- динамічність та адаптивність (громадська безпека залежить від здатності інституцій швидко реагувати на зміну соціальних, економічних, політичних та техногенних умов, що забезпечується шляхом постійного вдосконалення законодавства, технічного обладнання, професійної підготовки кадрів тощо).

Громадська безпека включає кілька ключових елементів, серед яких можна виділити наступні:

1. Правопорядок – це система правових норм та правил, що регулюють поведінку людей у суспільстві, яка виступає основою громадської безпеки, оскільки порушення законодавчих норм створює загрозу для безпеки громадян та суспільства загалом. Правопорядок забезпечується правоохоронними органами, що проводять профілактичні, оперативні та слідчі заходи з метою запобігання злочинам та притягнення до відповідальності правопорушників. На думку П.Ю. Беленького та Н.А. Мікули «правопорядком слід вважати такий стан регулювання суспільних відносин, за якого всі суб'єкти цих правовідносин (держава, суспільство, громадське об'єднання, індивід тощо) реалізують встановлені норми права шляхом дотримання, виконання, використання і застосування, без порушення приписів законів держави та інших нормативно-правових актів» [25, с. 137].

2. Соціальна безпека – це захист суспільства від загроз, що можуть виникнути через соціальні проблеми, такі як безробіття, бідність, міграція, дискримінація тощо. Соціальна безпека включає програми соціального захисту, створення умов для розвитку економіки та зайнятості, забезпечення доступу до медицини, освіти та інших базових послуг. Як зауважує Н. Мікула «соціальна безпека залежить від соціальної політики держави, яка є гарантією захищеності соціальних інтересів особи, суб'єктів господарювання, суспільства та держави (на національному та регіональному рівнях) від внутрішніх і зовнішніх загроз» [26, с. 568].

Різновидами соціальної безпеки є:

1) екологічна безпека – це система заходів, спрямованих на захист населення та довкілля від екологічних загроз, включаючи забруднення повітря, води, ґрунтів, а також кліматичні зміни, природні катаклізми, також, слід зауважити, що екологічна безпека є складовою частиною громадської безпеки, оскільки зміни в екосистемі можуть мати суттєві наслідки для здоров'я та життя людей;

2) техногенна безпека – це заходи, спрямовані на попередження та ліквідацію наслідків аварій, катастроф, пожеж, що виникають у результаті техногенних факторів. У цьому випадку основний акцент робиться на забезпечення безпечної роботи підприємств, контролю за експлуатацією об'єктів підвищеної небезпеки, навчанні населення правилам безпеки у надзвичайних ситуаціях;

3) інформаційна безпека – це заходи, спрямовані на захист громадян та суспільства від негативного впливу інформаційних загроз, зокрема пропаганди, дезінформації, маніпуляцій через засоби масової інформації та інтернет. Інформаційна безпека є новим, але надзвичайно важливим аспектом громадської безпеки, який вимагає створення законодавчих і технічних засобів захисту населення від інформаційних ризиків.

3. Цивільний захист – система заходів, спрямованих на захист населення від надзвичайних ситуацій природного, техногенного та соціального

характеру. Система цивільного захисту включає профілактичну діяльність, підготовку кадрів, оперативне реагування на надзвичайні ситуації та ліквідацію їхніх наслідків. Цивільний захист є важливим компонентом громадської безпеки, оскільки він забезпечує комплексний захист населення в екстрених ситуаціях. Відповідно до ст. 4 Кодексу цивільного захисту України «Цивільний захист – комплекс заходів, які реалізуються на території України в мирний час та в особливий період і спрямовані на захист населення, територій, навколишнього природного середовища, майна, матеріальних і культурних цінностей від надзвичайних ситуацій та інших небезпечних подій, запобігання виникненню таких ситуацій та подій, ліквідацію їх наслідків, надання допомоги постраждалим, здійснення державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки» [27].

Таким чином, громадська безпека є багатокomпонентною системою, яка вимагає комплексного підходу для її забезпечення, активної участі держави та громадянського суспільства, а також використання сучасних методів управління ризиками. Ефективна організація системи громадської безпеки забезпечує умови для сталого розвитку суспільства та створює основу для подальшого розвитку правової держави і демократичного суспільства.

Слід зауважити, що забезпечення громадської безпеки в умовах воєнного стану та під час активної фази російсько-української війни, є пріоритетним завданням держави, що пов'язано з необхідністю збереження стабільності суспільства, захисту населення від загроз, а також забезпечення ефективного функціонування державних інституцій.

Основні аспекти забезпечення громадської безпеки:

1) захист життя і здоров'я громадян – у період воєнного стану основним завданням є захист мирного населення від воєнних дій, терористичних актів, ракетних ударів тощо (організація евакуації населення з небезпечних зон, надання медичної допомоги постраждалим, інформаційна підтримка для населення щодо правил поведінки в умовах загроз);

2) запобігання дестабілізації – у кризових ситуаціях можливі прояви паніки, зростання злочинності та дезінформації, тому заходи з підтримання правопорядку та боротьби з інформаційними загрозами є критично важливими;

3) правове регулювання – воєнний стан передбачає обмеження деяких прав і свобод, але ці обмеження мають бути обґрунтованими, пропорційними та спрямованими на забезпечення безпеки. Правове регулювання охоплює контроль за дотриманням комендантської години, обмеження свободи пересування у визначених зонах, регулювання роботи підприємств і громадського транспорту.

4) реакція на надзвичайні ситуації – організація роботи сил цивільного захисту, пожежно-рятувальних служб та поліції для швидкої ліквідації наслідків атак, мінування або аварійних ситуацій;

5) боротьба з колабораціонізмом та диверсіями – під час війни зростає ризик внутрішніх загроз, пов'язаних з діяльністю диверсійно-розвідувальних груп, колабораціоністів і шпигунів, що вимагає посилення роботи контррозвідувальних органів та забезпечення інформаційної безпеки;

6) підтримка економічної стабільності – забезпечення громадської безпеки також включає стабілізацію роботи критичної інфраструктури, постачання продуктів харчування, води, електроенергії та інших життєвоважливих ресурсів.

Забезпечення громадської безпеки в умовах воєнного стану та збройного конфлікту є складним і багатогранним процесом, який вимагає координації між усіма державними органами, залучення суспільства та міжнародної підтримки. Ефективність цих заходів значною мірою впливає на стабільність країни, моральний дух населення та здатність держави протистояти агресору.

1.2. Правові основи діяльності Національної поліції в сфері забезпеченні громадської безпеки

Правові основи діяльності Національної поліції в сфері забезпечення громадської безпеки утворюють комплекс нормативно-правових актів, які регулюють її повноваження, права, обов'язки, умови застосування заходів примусу, взаємодію з іншими органами влади та громадськістю з метою забезпечення громадського порядку.

Основними нормативними документами, що регулюють діяльність Національної поліції у забезпеченні громадської безпеки, є Конституція України, спеціалізовані закони, укази та підзаконні акти, що деталізують порядок та механізми реалізації її функцій.

Конституційні основи діяльності Національної поліції України у відповідності до Конституції України закріплює базові положення, що є основою діяльності Національної поліції. До них належать:

- пріоритет прав та свобод громадян (наприклад ст. 3 та Розділ II Конституції України), які поліція зобов'язана охороняти, у відповідності до якого забезпечення громадської безпеки повинно реалізовуватися виключно в межах закону і з дотриманням прав громадян;
- право на захист життя, здоров'я, власності – поліція несе відповідальність за гарантування безпеки населення та має діяти для захисту прав і свобод людини та громадянина в будь-якій ситуації, що становить загрозу;
- забезпечення правопорядку як обов'язок держави (ст. 17 Конституції), що покладає відповідальність за громадську безпеку на органи державної влади, зокрема поліцію, яка зобов'язана вживати превентивних заходів для запобігання правопорушенням [28].

Закон України «Про Національну поліцію» є основним правовим документом, що визначає завдання, структуру, функції та повноваження поліції в сфері забезпеченні громадської безпеки.

Основні положення цього закону, що регламентують забезпечення громадської безпеки, включають:

- повноваження поліції у сфері громадської безпеки – Закон деталізує права та обов'язки поліції для підтримки громадського порядку, що включає патрулювання, запобігання та припинення адміністративних правопорушень, а також заходи безпеки під час масових заходів та демонстрацій;

- обов'язок охорони громадського порядку – поліція зобов'язана здійснювати заходи з підтримання громадського порядку у громадських місцях, що охоплює патрульні дії, організацію постійних патрулів, контроль за дотриманням правил поведінки у громадських місцях;

- вжиття превентивних заходів – закон передбачає обов'язок поліції щодо вжиття превентивних заходів з метою попередження правопорушень, а також, поліція уповноважена здійснювати моніторинг ситуації, профілактичні бесіди з громадянами, особливо з тими, хто перебуває на обліку як схильні до вчинення правопорушень;

- застосування заходів фізичного впливу та спецзасобів. Закон також регламентує умови та порядок застосування поліцією фізичної сили, спеціальних засобів, зброї для забезпечення громадської безпеки в разі реальної загрози життю чи здоров'ю громадян або співробітників поліції [20].

Кодекс України про адміністративні правопорушення серед власних завдань виділяє «охорона прав і свобод громадян, власності, конституційного ладу України, прав і законних інтересів підприємств, установ і організацій, встановленого правопорядку, зміцнення законності, запобігання правопорушенням, виховання громадян у дусі точного і неухильного додержання Конституції і законів України, поваги до прав, честі і гідності інших громадян, до правил співжиття, сумлінного виконання своїх обов'язків, відповідальності перед суспільством» [30]. Кодекс визначає повноваження Національної поліції у сфері притягнення до адміністративної відповідальності осіб, які вчинили адміністративні правопорушення, що

загрожують громадській безпеці (дрібне хуліганство, порушення правил поведінки в громадських місцях). КУпАП передбачає для поліції має право на: затримання осіб, які скоїли адміністративне правопорушення, з метою складання протоколу або притягнення до відповідальності; застосування адміністративних стягнень – накладення штрафів, виправних робіт, у разі порушення громадського порядку, зокрема за нецензурну лайку, дрібне хуліганство, порушення норм поведінки на масових заходах [30].

Завданнями Кримінального кодексу України є «правове забезпечення охорони прав і свобод людини і громадянина, власності, громадського порядку та громадської безпеки, довкілля, конституційного устрою України від кримінально-протиправних посягань, забезпечення миру і безпеки людства, а також запобігання кримінальним правопорушенням» [31]. Кодекс регулює діяльність поліції щодо боротьби зі злочинами, що становлять загрозу громадській безпеці. Поліція зобов'язана здійснювати досудове розслідування злочинів, що пов'язані з громадською безпекою, таких як: організація масових заворушень – поліція здійснює розслідування і застосовує запобіжні заходи до осіб, які беруть участь у протиправних діях під час масових заходів; злочини проти життя і здоров'я громадян – побутові злочини, насильство, незаконне поведіння зі зброєю тощо, що загрожують суспільній безпеці [31].

Закон України «Про заходи протидії тероризму» визначає, що діяльність поліції з протидії тероризму є важливим елементом в т.ч. і в сфері забезпечення громадської безпеки. Зокрема, Закон:

- закріплює право та обов'язок поліції брати участь у антитерористичних заходах, попередженні актів тероризму, захисті громадян у випадку виявлення загроз або проведення антитерористичних операцій;
- окреслює основні напрями діяльності поліції в цій сфері;
- закріплює основи інформаційно-профілактичної роботи з населенням, що охоплює інформування громадян про загрози тероризму, заходи безпеки та алгоритми дій у разі виявлення підозрілих предметів або осіб;

- передбачає участь в антитерористичних операціях у взаємодії зі Службою безпеки України та іншими органами влади, забезпечення ізоляції та охорони зон надзвичайної ситуації.

Відповідно до ст. 3 даного Закону основними принципами боротьби з тероризмом є «законності та неухильного додержання прав і свобод людини і громадянина; комплексного використання з цією метою правових, політичних, соціально-економічних, інформаційно-пропагандистських та інших можливостей; пріоритетності попереджувальних заходів; невідворотності покарання за участь у терористичній діяльності; пріоритетності захисту життя і прав осіб, які наражаються на небезпеку внаслідок терористичної діяльності; поєднання гласних і негласних методів боротьби з тероризмом; нерозголошення відомостей про технічні прийоми і тактику проведення антитерористичних операцій, а також про склад їх учасників; єдиначальності в керівництві силами і засобами, що залучаються для проведення антитерористичних операцій; співробітництва у сфері боротьби з тероризмом з іноземними державами, їх правоохоронними органами і спеціальними службами, а також з міжнародними організаціями, які здійснюють боротьбу з тероризмом; антитерористична операція може здійснюватися одночасно із відсіччю збройної агресії в порядку статті 51 Статуту Організації Об'єднаних Націй та/або в умовах запровадження воєнного чи надзвичайного стану відповідно до Конституції України та законодавства України» [29].

Діяльність Національної поліції у сфері забезпечення громадської безпеки також регулюється відповідними підзаконними актами:

1. Постановами та Розпорядженнями Кабінету Міністрів України – визначають детальні положення щодо порядку реагування поліції на надзвичайні ситуації, алгоритми дій під час масових заходів, а також стандарти проведення профілактичних заходів. Наприклад, Постанова КМУ від 28.10.2015 року № 877 «Про затвердження Положення про Національну поліцію»; Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про заходи з охорони

громадського порядку та забезпечення громадської безпеки, спрямовані на запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» та ін.

2. Наказами МВС України – визначають процедури взаємодії поліції з іншими органами та інституції, правила патрулювання, профілактичної роботи тощо. Наприклад:

- Наказ МВС від 18.11.2024 № 770 «Про затвердження Правил носіння, зберігання та перевезення вогнепальної зброї і боєприпасів до неї цивільними особами, які беруть участь у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації або інших держав»;

- Наказ МВС України від 07.11.2015 року № 1395 «Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі»;

- Наказ МВС від 06.11.2015 року № 1376 «Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції» та ін.

Таким чином, правові основи діяльності Національної поліції у сфері забезпечення громадської безпеки забезпечують комплексний правовий інструментарій для виконання своїх функцій. Проте, зауважимо, що система нормативно-правових актів (НПА) у цій сфері має ряд недоліків, серед яких можна виділити наступні:

- фрагментарність законодавства, зокрема, відсутність єдиного системного підходу до нормативно-правового регулювання діяльності поліції в умовах воєнного стану;

- розрізненість норм у різних законах та підзаконних актах, що ускладнює їхнє застосування на практиці;

- недостатня деталізація повноважень, зокрема, Закон України «Про Національну поліцію» не повною мірою враховує специфіку роботи поліції у

надзвичайних умовах (воєнний стан, терористичні загрози, масові заворушення);

- відсутність достатньої правової бази для використання сучасних технологій (наприклад, дронів, систем відеоспостереження) у забезпеченні безпеки;

- деякі положення залишаються неактуальними та не враховують новітніх викликів, таких як гібридні воєнні загрози чи кіберзлочинність;

- чинні НПА часто не враховують реалій воєнного стану, таких як масштабні евакуації цивільного населення, забезпечення порядку в тимчасово окупованих або звільнених територіях.

На нашу думку, значно покращити ситуації із нормативно-правовим забезпеченням діяльності Національної поліції в сфері забезпечення громадського порядку могли би наступні заходи:

- створення окремого закону або кодексу, який би регулював діяльність поліції у сфері забезпечення громадської безпеки у звичайних і надзвичайних умовах;

- вдосконалення існуючих нормативно-правових актів, наприклад, актуалізація Закону України «Про Національну поліцію» із врахуванням викликів воєнного стану;

- удосконалення підзаконних актів, які регламентують оперативно-службову діяльність поліції;

- введення стандартних протоколів для дій поліції у разі виникнення надзвичайних ситуацій, збройних конфліктів або терористичних загроз;

- регулювання використання інноваційних технологій і сучасних засобів моніторингу безпеки;

- внесення змін до законодавства, що регулює співпрацю поліції з іншими державними органами, збройними силами та громадськими інституціями.

1.3. Принципи та функції Національної поліції у сфері громадської безпеки

Забезпечення громадської безпеки є однією з основних задач Національної поліції України, так у відповідності до ст. 2 Закону України «Про національну поліцію» основними завданнями поліції є «забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності; надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги»[20].

Розділ II Закону України «Про Національну поліцію» визначає наступні принципи діяльності поліції в Україні:

- верховенство права (ст. 6) – поліція керується принципом верховенства права, де людина, її права і свободи є найвищою цінністю. Застосування принципу здійснюється в т.ч. і з урахуванням практики Європейського суду з прав людини;

- дотримання прав і свобод людини (ст. 7) – поліція забезпечує дотримання прав, передбачених Конституцією, законами України та міжнародними договорами, обмеження прав можливе лише у виняткових випадках, необхідних для виконання завдань поліції, також, забороняються тортури, жорстоке або принизливе поводження;

- законність (ст. 8) – діяльність поліції здійснюється виключно на основі Конституції та законів України, заборонено виконувати незаконні накази або розпорядження;

- відкритість і прозорість (ст. 9) – поліція діє на засадах відкритості, інформуючи суспільство про свою діяльність і забезпечуючи доступ до публічної інформації;

- політична нейтральність (ст. 10) – поліція є незалежною від політичних партій і забороняє використання політичної символіки або політичну діяльність у своїх структурах.

- взаємодія з населенням на засадах партнерства (ст. 11) – діяльність поліції спрямована на тісну співпрацю з населенням, громадами та громадськими об'єднаннями;

- безперервність (ст. 12) – поліція забезпечує цілодобове виконання своїх завдань, гарантуючи своєчасну реакцію на звернення громадян незалежно від часу доби або днів тижня [20].

Ці принципи визначають правові та етичні стандарти діяльності поліції, спрямовані на захист прав і свобод громадян, дотримання законності і формування довіри до правоохоронних органів та мають свої специфічні риси в сфері забезпечення Національною поліцією України громадської безпеки. Так, принцип верховенства права є основою всієї діяльності поліції, у сфері громадської безпеки, адже він проявляється у забезпеченні рівного ставлення до всіх громадян незалежно від їхнього соціального статусу, статі, релігійних переконань чи інших ознак. Поліція зобов'язана діяти відповідно до Конституції та законів України, а також враховувати практику Європейського суду з прав людини. Наприклад, при проведенні масових заходів правоохоронці мають дотримуватися балансу між підтриманням громадського порядку та захистом права на мирні зібрання. Принцип дотримання прав і свобод людини забезпечує непорушність прав громадян навіть у надзвичайних ситуаціях. У практиці громадської безпеки це означає, що будь-які обмеження, наприклад, тимчасове затримання чи встановлення комендантської години, повинні бути обґрунтованими, пропорційними і спрямованими на запобігання загрозам. Поліцейські також зобов'язані негайно припиняти дії, які порушують права людини, наприклад, у випадках неналежного поведіння працівників поліції.

Принцип законності гарантує, що діяльність поліції будується на чіткому дотриманні нормативно-правових актів. У сфері громадської безпеки

це проявляється через нормативне регулювання процедур патрулювання, затримання, обшуків тощо. Принцип відкритості та прозорості сприяє формуванню довіри громадян до поліції. Інформування про заходи громадської безпеки, оприлюднення статистики злочинності, відкриті громадські обговорення регламентів роботи поліції — усе це є практичними проявами цього принципу. Принцип політичної нейтральності важливий для уникнення використання поліції у політичних конфліктах, що може загрожувати громадській безпеці. Поліцейські не мають права демонструвати особисте ставлення до політичних партій або використовувати службові повноваження у політичних цілях. Принцип безперервності гарантує, що громадяни можуть звернутися до поліції у будь-який час. Цілодобове патрулювання, оперативна реакція на виклики та розгляд звернень навіть у святкові чи вихідні дні — усе це забезпечує постійну присутність поліції в житті громадян. Таким чином, реалізація цих принципів формує правове, етичне та ефективне середовище для захисту громадян, зміцнюючи довіру до поліції та сприяючи громадській безпеці.

У ст. 1 Закону України «Про Національну поліцію» визначено, що «Національна поліція України (поліція) - це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку» [20]. Як зауважує А.Є Крищенко «означені завдання орган має вирішувати законним шляхом, через виконання певних функцій, з урахуванням адміністративно-територіальних, демографічних, культурних, економічних та інших чинників, що впливають на рівень публічної безпеки і порядку» [2, с. 124]. Функції, як напрями діяльності Національної поліції «охоплюють комплекс способів, методів, прийомів і дій, які забезпечують виконання певних завдань і досягнення цілі» [2, с. 125] та реалізуються уповноваженими суб'єктами (посадовими особами та структурними підрозділами Національної поліції), які юридично відповідають за дотримання законності дій в сфері забезпечення громадської безпеки. Так, у своїй праці В.В. Корольова та І.В

.Софіна зауважують, що «під функціями Національної поліції України слід розуміти основні напрями їхньої діяльності, за допомогою яких вирішуються завдання та досягається мета поліцейської діяльності: забезпечення безпеки, порядку і захисту прав громадян» [33, с. 126].

На думку А.Є Крищенко «основними функціями поліції слід вважати такі, як адміністративна, профілактична (превентивна), соціальна, оперативно-розшукова, кримінальна процесуальна, контрольна, виконавча, охоронна. На нашу думку, ці функції також доцільно закріпити в Законі України «Про Національну поліцію»» [2, с. 126].

Основні функції Національної поліції у сфері громадської безпеки знаходять своє відображення у наступному:

- охорона громадського порядку – ця функція включає патрулювання, моніторинг громадських місць, запобігання правопорушенням у місцях великого скупчення людей, таких як парки, площі, транспортні вузли, ринки;

- забезпечення безпеки під час масових заходів – під час масових заходів (концертів, спортивних змагань, святкувань) поліція забезпечує порядок, співпрацює з організаторами для попередження можливих правопорушень і негайно реагує у разі виникнення загроз;

- патрулювання та моніторинг територій – поліція здійснює постійне патрулювання громадських місць з метою попередження правопорушень, що включає візуальний контроль за поведінкою осіб, профілактичні заходи та негайне реагування на порушення;

- розслідування та розкриття злочинів – у межах своїх повноважень поліція розслідує кримінальні злочини, що можуть загрожувати громадській безпеці, такі як хуліганство, напад, вандалізм, крадіжки;

- інформування громадськості про заходи безпеки – поліція проводить інформаційно-роз'яснювальні заходи, спрямовані на підвищення обізнаності громадян про правила поведінки у громадських місцях, правила

дорожнього руху, заходи безпеки під час масових заходів, а також на попередження злочинності;

- профілактика правопорушень – поліція веде профілактичну роботу серед груп ризику (наприклад, осіб, що стоять на обліку), проводить бесіди, контролює дотримання законодавства з метою запобігання злочинності;

- адміністративні заходи – у випадках адміністративних правопорушень, таких як дрібне хуліганство, порушення громадського порядку, поліція складає адміністративні протоколи, може застосовувати адміністративні стягнення, наприклад, штрафи;

- забезпечення дорожньої безпеки – ця функція включає контроль за дотриманням правил дорожнього руху, моніторинг доріг, перевірку документів у водіїв, застосування заходів для запобігання ДТП, а також організацію роботи з безпеки під час транспортних інцидентів;

- захист громадян у надзвичайних ситуаціях – поліція бере участь у заходах реагування на надзвичайні ситуації, такі як стихійні лиха, техногенні аварії, пожежі, її завданням є евакуація населення, надання першої допомоги, контроль доступу до небезпечних зон;

- захист правопорядку на транспорті – поліція забезпечує безпеку на залізничному, повітряному, морському та автомобільному транспорті, зокрема, це забезпечується шляхом патрулювання вокзалів, перевіркою документів пасажирів, контролем за дотриманням правил безпеки на транспорті;

- превентивна діяльність поліції є важливим компонентом забезпечення громадської безпеки та включає заходи з попередження злочинності.

Умови воєнного стану вимагають від Національної поліції України посилення її діяльності та адаптації до нових викликів для забезпечення громадського порядку, що визначає додаткові функції, які спрямовані на

підтримання безпеки громадян, охорону стратегічних об'єктів та взаємодію з військовими формуваннями.

До них слід віднести наступні:

1) забезпечення комендантської години (контроль пересування громадян у визначений час, перевірка документів у громадян та транспортних засобів, запобігання порушенням режиму комендантської години);

2) охорона стратегічно важливих об'єктів (забезпечення безпеки інфраструктури, включаючи електростанції, мости, транспортні вузли, посилення патрулювання поблизу об'єктів критичної інфраструктури);

3) виявлення та нейтралізація диверсійно-розвідувальних груп (ДРГ) (перевірка підозрілих осіб та транспортних засобів, координація дій із Збройними силами України та Службою безпеки України);

4) забезпечення порядку під час евакуації (організація безпечної евакуації мирного населення із зон бойових дій, охорона майна евакуйованих осіб та забезпечення громадського порядку в пунктах тимчасового розміщення);

5) розслідування воєнних злочинів (збір доказів, документування злочинів агресора проти мирного населення, надання інформації для міжнародних судових органів);

6) протидія мародерству (оперативне реагування на випадки грабежів у постраждалих від воєнних дій районах, патрулювання у звільнених територіях для попередження злочинів);

7) співпраця з територіальною обороною та добровольчими формуваннями (координація дій із забезпечення порядку в громадах, обмін інформацією про можливі загрози);

8) психологічна підтримка населення (надання допомоги людям, які постраждали внаслідок бойових дій, організація роботи кризових психологів у пунктах тимчасового розміщення);

9) контроль обігу зброї та боєприпасів (перевірка законності зберігання зброї серед населення, запобігання незаконному обігу боєприпасів та вибухових речовин);

10) інформаційно-роз'яснювальна робота (інформування громадян про правила поведінки в умовах воєнного стану, проведення роз'яснень щодо дій у разі авіаударів, обстрілів чи інших небезпек);

11) підтримання порядку під час гуманітарних місій (охорона гуманітарних конвоїв, забезпечення безпеки при розподілі гуманітарної допомоги);

12) моніторинг звільнених територій (виявлення залишених вибухонебезпечних предметів, здійснення оперативно-розшукових заходів для попередження злочинів).

Додаткові функції Національної поліції в умовах воєнного стану є критично важливими для збереження громадського порядку та безпеки, захисту населення та підтримки стійкості суспільства у складний період.

Отже, Національна поліція, діючи на засадах законності, прозорості, нейтральності, пріоритету прав і свобод громадян, виконує функції, що спрямовані на забезпечення громадської безпеки, підтримання правопорядку та превенцію злочинності.

РОЗДІЛ 2

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ТА ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ

2.1. Структурні підрозділи Національної поліції, що забезпечують громадську безпеку

Забезпечення громадської безпеки ґрунтується на інституційно-правовому механізмі складовим елементом якого в т.ч. є Національна поліція України. Як зауважує А.М. Дуброва «інституційно-правовий механізм забезпечення правопорядку і безпеки суспільства формулюється як інституційно-правова система, яка на основі взаємопов'язаних засобів і заходів, форм та методів суб'єкт-об'єктної взаємодії має об'єктивно необхідні умови для формування конституційного ладу, максимально повного забезпечення прав і свобод громадян, впорядкування суспільних відносин за допомогою законів та нормативно-правових актів у балансі інтересів та захисту від реальних або потенційних загроз особи, суспільства і держави» [32, с. 44].

Національна поліція України є важливим державним органом, який забезпечує громадську безпеку, охорону правопорядку та боротьбу зі злочинністю. Вона складається з численних структурних підрозділів, кожен з яких має спеціалізовані завдання та обов'язки у сфері підтримання громадського порядку, профілактики правопорушень та реагування на загрози безпеці громадян. Ефективна робота цих підрозділів забезпечується координацією зусиль між різними службами, кожна з яких має свої функції, напрямки діяльності та завдання.

1. Департамент превентивної діяльності структурними елементами якого є підрозділи реагування поліції, дільничні офіцери та офіцери громад, ювенальна превенція, поліція діалогу. На думку В.С. Сулацького напрямами

превентивної діяльності відповідних структурних підрозділів Національної поліції є «організаційний, нормативно-забезпечувальний, правореалізаційний» [34, с. 181].

Департамент превентивної діяльності є одним з ключових елементів забезпечення громадської безпеки, його основна діяльність спрямована на профілактику злочинів та правопорушень, що забезпечується шляхом регулярного патрулювання, контролю за дотриманням законності в громадських місцях, зокрема під час масових заходів.

Департамент виконує наступні завдання:

- організація патрулювання (Департамент відповідає за забезпечення патрулювання вулиць, парків, площ та інших громадських місць, зокрема у вечірній та нічний час, для запобігання злочинам;
- профілактика правопорушень (здійснює профілактичну роботу з громадянами, проводить роз'яснювальні бесіди щодо наслідків правопорушень, особливо серед молоді, і осіб, що знаходяться у групах ризику);
- забезпечення безпеки під час масових заходів (підрозділ контролює порядок під час проведення концертів, мітингів, спортивних подій, співпрацює з організаторами заходів, що дозволяє уникнути інцидентів та забезпечити безпеку учасників і глядачів);
- контроль за адміністративними правопорушеннями – підрозділ займається розглядом справ щодо дрібного хуліганства, порушень правил поведіння у громадських місцях, вживає відповідні адміністративні заходи до порушників.

Окремо виділяють повноваження структурних підрозділів Департаменту превентивної діяльності в сфері забезпечення громадської безпеки. Наприклад, у відповідності до положень ювенальної превенції Національної поліції є: «основними завданнями підрозділів ЮП є: «профілактична діяльність, спрямована на запобігання вчиненню дітьми кримінальних і адміністративних правопорушень, виявлення причин і умов,

які цьому сприяють, вжиття в межах своєї компетенції заходів для їх усунення; ведення профілактичного обліку дітей, схильних до вчинення правопорушень та проведення із ними заходів індивідуальної профілактики; участь в установленні місцезнаходження дитини в разі її безвісного зникнення чи отриманні даних для цього в межах кримінального провадження, відкритого за фактом її безвісного зникнення; вжиття заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству, вчиненому дітьми та стосовно них, а також жорстокому поводженню з дітьми; вжиття заходів щодо запобігання дитячій бездоглядності, у тому числі здійснення поліцейського піклування щодо неповнолітніх осіб; провадження діяльності, пов'язаної із захистом права дитини на здобуття загальної середньої освіти; взаємодія з іншими підрозділами НПУ, органами державної влади та місцевого самоврядування з питань забезпечення прав та законних інтересів дітей; здійснення у межах компетенції досудового розслідування кримінальних проступків у формі дізнання» [35].

Новелою в даній сфері є впровадження у 2017 р. т.з. поліції діалогу або комунікації, основними завданням якої є «забезпечення публічної безпеки під час масових заходів головним була не демонстрація сили, а діалог. Наше завдання – зближення громадян, учасників масових заходів і ведення діалогу. Головний інструмент – слово, а не сила. Наприклад, коли відбувається двосторонній захід, поліцейські-перемовники мають організувати ефективну комунікацію між всіма учасниками. Ми повинні домовлятися про недопущення провокацій та ескалації конфлікту ще на підготовчому етапі»[36].

2. Патрульна поліція. Патрульна поліція – це спеціальний підрозділ, завдання якого полягають у забезпеченні безпеки на дорогах, контролі за дотриманням правил дорожнього руху та запобіганні правопорушенням у громадських місцях.

Основними функціями патрульної поліції в сфері забезпечення громадського порядку є:

- 1) забезпечення дорожньої безпеки – патрульна поліція контролює дотримання правил дорожнього руху, займається регулюванням руху, реагує на порушення та накладає штрафи на порушників;
- 2) оперативне реагування на правопорушення – патрульні наряди мають завдання оперативно реагувати на виклики, пов'язані з громадською безпекою, такими як порушення порядку, дрібне хуліганство та бійки;
- 3) перевірка документів та контроль за правопорядком – патрульні мають право зупиняти підозрілих осіб, перевіряти документи, здійснювати огляди особистих речей або транспорту при підозрі на порушення;
- 4) допомога населенню – працівники патрульної поліції надають допомогу громадянам у надзвичайних ситуаціях, при ДТП, забезпечують першу медичну допомогу до прибуття швидкої.

Наприклад, ст. 52-3 Закону України «Про дорожній рух» визначає, що «до повноважень Національної поліції у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху належать: участь у реалізації в межах своїх повноважень державної політики у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху; забезпечення безпеки дорожнього руху; організація в установленому порядку супроводження і забезпечення безпечного руху транспортних засобів спеціального та спеціалізованого призначення; погодження відповідно до вимог цього Закону, інших законодавчих актів проектів на будівництво, реконструкцію і ремонт автомобільних доріг, залізничних переїздів, комплексів дорожнього сервісу та інших споруд у межах відведення автомобільних доріг або червоних ліній міських вулиць і доріг; погодження поданих у встановленому порядку пропозицій стосовно обладнання засобами організації дорожнього руху місць виконання дорожніх робіт, проектів та схем організації дорожнього руху, маршрутів руху пасажирського транспорту, маршрутів організованого руху громадян і місць їх збору, порядку проведення спортивних та інших масових заходів, які можуть створити перешкоди дорожньому руху; видача в установленому порядку у випадках, передбачених законом, дозволів на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові

або габаритні параметри яких перевищують нормативні; здійснення контролю за безпекою дорожнього руху під час надання послуг з перевезення пасажирів чи вантажів, у тому числі небезпечних, додержанням законодавства у зазначеній сфері, розробленням і видачею в установленому порядку документів щодо погодження маршрутів руху транспортних засобів під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів; інформування учасників дорожнього руху про фіксацію фактів правопорушень у сфері безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі» [37].

3. Кримінальна поліція спеціалізується на боротьбі зі злочинами, що становлять загрозу громадській безпеці. Основними завданнями цього підрозділу є розслідування тяжких та особливо тяжких злочинів, встановлення та затримання злочинців, попередження і розкриття кримінальних правопорушень, а серед ключових напрямів діяльності можна виділити наступні:

1) розслідування злочинів проти життя і здоров'я – кримінальна поліція займається розслідуванням таких злочинів, як вбивства, тяжкі тілесні ушкодження, напади, зґвалтування, що мають безпосередній вплив на громадську безпеку;

2) боротьба з організованою злочинністю – підрозділ працює над виявленням і ліквідацією злочинних угруповань, які можуть загрожувати громадському порядку, зокрема тих, що займаються незаконним обігом зброї, наркотиків та інших небезпечних речей;

3) розслідування злочинів у сфері власності – кримінальна поліція займається розкриттям крадіжок, грабежів, розбоїв, що є важливою частиною забезпечення безпеки майна громадян.

Заходи, які вживаються кримінальною поліцією в сфері забезпечення громадянського суспільства умовно поділяються на аналітичні, організаційно-оперативні та запобіжні.

Як зауважує В.В. Яцковина «підрозділи кримінальної поліції вносять пропозиції до державної програми боротьби зі злочинністю, аналізують і

прогнозують криміногенну ситуацію (аналітичні заходи); встановлюють і викривають осіб, які готують або вчинили тяжкі злочини, а також злочини, не віднесені законодавством до цієї категорії, але вчинені кваліфікованим способом із застосуванням вогнепальної чи холодної зброї або групою осіб, розшукують злочинців і осіб, які пропали безвісти тощо (організаційно-оперативні заходи); запобігають правопорушенням» [38, с. 47].

Слід зауважити, що кримінальна поліція України в умовах російсько-української війни здійснює широкий спектр заходів для забезпечення громадського порядку та безпеки, зокрема:

1. Забезпечення громадського порядку в зонах бойових дій та тилу: патрулювання та охорона громадського порядку, в т.ч. організація спільного патрулювання із силами територіальної оборони та військовими, виявлення порушень громадського порядку (включаючи мародерство, незаконний обіг зброї, та правопорушення у зонах бойових дій), реагування на порушення комендантської години (перевірка документів, затримання підозрілих осіб).

2. Робота на звільнених та окупованих територіях: участь у відновленні порядку після звільнення населених пунктів, здійснення оперативно-розшукових заходів щодо осіб, які співпрацювали з окупаційними силами (колаборантів), допомога в організації гуманітарних коридорів і підтримка громадян на звільнених територіях.

3. Протидія злочинам, пов'язаним із війною: розслідування воєнних злочинів, збір доказів воєнних злочинів (вбивства, зґвалтування, депортація цивільного населення, катування), документування фактів пошкодження цивільних об'єктів (житлових будинків, лікарень, шкіл) внаслідок обстрілів, співпраця з міжнародними організаціями (наприклад, Міжнародний кримінальний суд) для передачі доказів.

4. Протидія диверсійно-розвідувальним групам (ДРГ): проведення оперативно-розшукових заходів для виявлення і затримання диверсантів, перевірка осіб, які перебувають у прикордонних або прифронтових районах, знешкодження підозрілих предметів (наприклад, мін чи вибухових пристроїв).

5. Боротьба з мародерством та іншими злочинами проти власності: розшук осіб, які займаються мародерством у зонах бойових дій, затримання підозрюваних у крадіжках майна, залишеного внутрішньо переміщеними особами.

6. Забезпечення безпеки критичної інфраструктури: захист стратегічних об'єктів, охорона інфраструктурних об'єктів, таких як електростанції, водоканали, транспортні вузли, запобігання можливим диверсіям або нападам на об'єкти критичної інфраструктури.

7. Організація безпеки під час евакуації: забезпечення порядку на маршрутах евакуації цивільного населення, супровід гуманітарних вантажів та колон із біженцями.

8. Контроль за дотриманням режиму воєнного стану: забезпечення комендантської години, контроль переміщення громадян у заборонений час, перевірка документів, особливо у прифронтових регіонах, виявлення осіб, які можуть бути причетні до диверсій чи злочинів проти держави.

9. Моніторинг використання зброї та боєприпасів: перевірка законності володіння зброєю у громадян та військовослужбовців, розслідування випадків незаконного обігу зброї чи вибухівки,

10. Оперативно-розшукова діяльність: ідентифікація підозрюваних у злочинах, встановлення осіб, які підозрюються у вчиненні злочинів проти громадського порядку, використання спеціальних технічних засобів для збору інформації (відео- та аудіоспостереження).

11. Розшук зниклих осіб: розшук осіб, які зникли внаслідок бойових дій або евакуації.

12. Підтримка цивільного населення: гуманітарна допомога (забезпечення безпеки при роздачі гуманітарної допомоги, виявлення та розслідування злочинів, пов'язаних із крадіжками гуманітарної допомоги), робота з постраждалими від злочинів (надання допомоги жертвам воєнних злочинів, зокрема психологічної підтримки, розслідування випадків насильства чи злочинів проти мирного населення).

13. Співпраця з іншими структурами: обмін інформацією про виявлених диверсантів, колаборантів чи злочинців, участь у спільних операціях із протидії тероризму або диверсіям, організація роботи щодо евакуації та підтримки громадян, взаємодія з адміністраціями для координації дій із забезпечення порядку.

4. Спеціальний підрозділ КОРД (Корпус оперативно-раптової дії). КОРД – це елітний підрозділ Національної поліції, що спеціалізується на антитерористичних операціях, затриманні озброєних злочинців, звільненні заручників та виконанні завдань, які вимагають високого рівня підготовки.

Як зауважує І.С.Худоба основними особливостями КОРД є «1) КОРД є єдиним уніфікованим спеціальним підрозділом Національної поліції України; 2) формується не лише з колишніх працівників спеціальних підрозділів міліції особливого призначення, але й добровольчих батальйонів, які проявили себе в ході антитерористичної операції та інших осіб, які пройшли установлену процедуру відбору; 3) будується за новою організаційно-функціональною структурою; 4) виконує розширене коло адекватних сучасним потребам держави і суспільства завдань; 5) передбачає покладання додаткових обов'язків і функцій; 6) обумовлює жорсткий відбір, високі вимоги та рівень професійної теоретичної й практичної підготовки поліцейських; 7) програми й методики навчання та підготовки претендентів для служби в КОРД побудовані з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду із залученням іноземних тренерів та експертів, а також фактичного стану злочинності в Україні та умов антитерористичної операції на Сході Країни та інші особливості» [39, с. 50-51].

Завдання КОРДу в сфері забезпечення громадського правопорядку є:

- проведення антитерористичних операцій – підрозділ залучається до нейтралізації терористичних загроз, розмінування територій та будівель, звільнення заручників, ліквідації вибухових пристроїв;

- затримання небезпечних злочинців – підрозділ працює з особами, що становлять високий рівень загрози для суспільства. КОРД

використовується для захоплення озброєних злочинців та тих, хто вчинив особливо тяжкі злочини;

- забезпечення безпеки під час масових заворушень – підрозділ може залучатися до стабілізації ситуації в разі масових безладів, бунтів, заворушень та інших випадків, що становлять загрозу для безпеки громадян.

2.2. Проблеми та перспективи діяльності Національної поліції у сфері громадської безпеки

Забезпечення громадської безпеки є основним завданням Національної поліції України, яке включає реагування на різноманітні загрози та виклики, що постійно змінюються під впливом соціально-економічних та технологічних факторів. Дослідження сучасних загроз громадській безпеці, зокрема поширення організованої злочинності, тероризму, кіберзлочинності та дезінформації, дозволяє визначити основні напрями вдосконалення діяльності поліції в даній сфері та посилення її ефективності.

На основі аналізу наявних даних, можна виділити наступні ключові висновки щодо проблем та перспективи діяльності Національної поліції у сфері громадської безпеки.

Вплив соціально-економічних факторів на громадську безпеку. Одним із головних чинників, що впливає на рівень злочинності, є соціально-економічна ситуація. В умовах економічної нестабільності, зокрема зростання безробіття, інфляції та зменшення державної підтримки, значно підвищується рівень правопорушень, особливо злочинів, пов'язаних з крадіжками та іншими незаконними діями задля особистого збагачення. Це створює додаткові навантаження на правоохоронні органи, які зобов'язані забезпечувати захист громадян навіть в умовах обмежених ресурсів.

Зростання організованої злочинності як серйозної загрози. Організована злочинність є однією з найскладніших загроз для правоохоронної системи,

оскільки її діяльність часто має прихований характер, що ускладнює її викриття та розслідування. Злочинні угруповання володіють значними ресурсами та зв'язками, що дозволяє їм вести масштабні операції, пов'язані з незаконним обігом наркотиків, зброї, торгівлі людьми та іншими протиправними діями. Високий рівень конспірації та доступ до сучасних технологій значно ускладнюють завдання поліції.

Розвиток кіберзлочинності. Зі зростанням використання цифрових технологій кіберзлочинність стає дедалі серйознішою загрозою для громадської безпеки. Злочини у кіберпросторі включають хакерські атаки, кібер-шахрайства, крадіжки персональних даних та інші форми зловживань, що ставлять під загрозу фінансову безпеку громадян, організацій та навіть держави в цілому. Адаптація до цієї загрози потребує модернізації засобів боротьби з кіберзлочинністю, а також підготовки відповідних спеціалістів у поліції.

Тероризм та екстремізм як внутрішня та зовнішня загроза. Тероризм та екстремізм становлять серйозну загрозу для безпеки суспільства. Вони здатні дестабілізувати ситуацію, провокуючи паніку, руйнуючи суспільну інфраструктуру та завдаючи значної шкоди. З огляду на глобальні тенденції, поліція має приділяти особливу увагу профілактиці та боротьбі з проявами екстремізму, що потребує значних інтелектуальних і матеріальних ресурсів, а також налагодження міжвідомчої співпраці як на національному, так і на міжнародному рівні.

Проблема поширення дезінформації. Розвиток інформаційного суспільства призвів до зростання загроз, пов'язаних із поширенням дезінформації та маніпуляцією громадською думкою. Фейкові новини, провокаційні матеріали та маніпулятивний контент можуть спричинити паніку, викликати недовіру до державних інституцій та навіть призвести до масових порушень громадського порядку. Це ускладнює роботу поліції, яка змушена діяти в умовах зростання напруги та дезорієнтації населення. Поширення дезінформації вимагає розробки нових механізмів протидії,

зокрема через посилення роботи зі ЗМІ та підвищення рівня інформаційної грамотності громадян.

Внутрішні виклики: недостатнє фінансування та ресурсне забезпечення. Одним із серйозних внутрішніх викликів для поліції є недостатнє фінансування, що ускладнює забезпечення підрозділів необхідним обладнанням, сучасними інформаційними системами та засобами зв'язку. Це обмежує можливості поліції щодо швидкого та ефективного реагування на загрози. Нестача ресурсів негативно позначається на здатності правоохоронних органів впроваджувати новітні технології, необхідні для боротьби з кіберзлочинністю, моніторингу інформаційного середовища та іншими видами сучасних загроз.

Кадрові проблеми та недостатня підготовка працівників. Поліція часто стикається з проблемами нестачі висококваліфікованих кадрів, особливо у сфері кібербезпеки та протидії організованій злочинності. Зміни у природі загроз, зокрема поява нових форм правопорушень, вимагають від правоохоронців знань, які вони можуть отримати тільки через спеціалізовану підготовку та постійне підвищення кваліфікації. Водночас недостатній рівень заробітної плати, складні умови праці та високий рівень стресу негативно впливають на мотивацію працівників, що призводить до відтоку кадрів та зниження загальної ефективності правоохоронної системи.

Залежність від матеріально-технічного забезпечення. Забезпечення сучасними технологіями є необхідною умовою для успішного виконання завдань поліцією. Проте, у багатьох випадках застаріле обладнання та відсутність необхідних інструментів значно ускладнюють діяльність правоохоронців. Недостатня кількість транспортних засобів, засобів для спостереження та комунікаційних систем негативно впливає на можливості поліції реагувати на загрози швидко і з належною ефективністю. Це питання потребує не тільки збільшення фінансування, але й оптимізації використання наявних ресурсів.

Загальні рекомендації щодо перспектив діяльності Національної поліції у сфері громадської безпеки.

Розширення профілактичних заходів та робота з громадськістю. Підвищення рівня інформування населення щодо основних загроз громадській безпеці, посилення просвітницької роботи та залучення громадськості до вирішення проблем громадської безпеки є необхідними кроками для зниження рівня злочинності. Зокрема, важливо посилити співпрацю поліції з освітніми установами, громадськими організаціями та ЗМІ.

Забезпечення належного рівня фінансування та оснащення поліції. Забезпечення підрозділів сучасними засобами зв'язку, транспортними засобами та спеціальним обладнанням є обов'язковою умовою для підвищення ефективності роботи поліції. Це також включає впровадження новітніх інформаційних систем, необхідних для обробки великих обсягів даних та реагування на загрози кіберпростору.

Підвищення рівня підготовки кадрів. Розвиток спеціалізованих програм підготовки правоохоронців, зокрема у сферах кібербезпеки, протидії тероризму та боротьби з організованою злочинністю, сприятиме підвищенню ефективності роботи поліції. Крім того, покращення умов праці, забезпечення належного рівня заробітної плати та мотивації персоналу допоможуть зменшити відтік кадрів.

В умовах стрімких змін у суспільстві та підвищених вимог до забезпечення громадської безпеки, Національна поліція України стикається з необхідністю вдосконалення методів і підходів своєї діяльності. З огляду на нові виклики, важливо розробити та реалізувати стратегії, що сприятимуть ефективному захисту правопорядку, підвищенню довіри громадян та зміцненню співпраці між правоохоронними органами й місцевими громадами. Основними напрямками перспективного розвитку Національної поліції є впровадження інноваційних підходів та сучасних технологій, розширення співпраці з громадськими ініціативами та адаптація поліції до європейських стандартів.

Інноваційні підходи та сучасні технології в роботі поліції. Сучасна правоохоронна діяльність вимагає активного застосування інноваційних підходів та новітніх технологій для підвищення ефективності роботи поліції. Розвиток інформаційних технологій надає поліції нові можливості для забезпечення громадського порядку та реагування на злочини. Зокрема, до основних інноваційних напрямків можна віднести наступні.

Системи відеоспостереження та аналітики. Сучасні системи відеоспостереження із функціями розпізнавання осіб і об'єктів дозволяють поліції оперативно отримувати інформацію про події в реальному часі. Ці системи є важливими інструментами для профілактики та розслідування правопорушень, особливо в місцях великого скупчення людей. Інтеграція відеоспостереження з аналітичними інструментами дозволяє швидко аналізувати ситуацію, прогнозувати можливі загрози та мінімізувати ризики.

Використання великих даних (Big Data) та аналітичного моделювання. Сучасні методи обробки великих даних надають можливість поліції отримувати глибше розуміння злочинної активності. Аналізуючи великий обсяг даних, поліція може визначати закономірності, прогнозувати місця можливих злочинів та обирати найбільш ефективні способи протидії. Використання Big Data також сприяє виявленню зв'язків між різними правопорушеннями та зростанню обізнаності про структуру і динаміку злочинності.

Запровадження мобільних додатків для комунікації з громадянами. Мобільні додатки стають ефективним засобом комунікації між поліцією та населенням, що дозволяє громадянам повідомляти про правопорушення та отримувати оперативну інформацію. Такі додатки також сприяють підвищенню рівня довіри до поліції, оскільки забезпечують зворотний зв'язок і сприяють прозорості правоохоронної діяльності. Окрім того, мобільні додатки можуть включати функції захисту від шахрайства, оповіщення про загрози та надання консультацій.

Інновації у сфері кібербезпеки. З огляду на зростання кіберзлочинності, важливим аспектом роботи поліції стає розробка та впровадження інноваційних методів захисту від кіберзагроз. Поліція має бути оснащена спеціалізованим програмним забезпеченням та аналітичними інструментами для виявлення та протидії кіберзлочинам. Для цього необхідно підвищувати рівень кваліфікації правоохоронців, зокрема у сфері аналізу та моніторингу даних, і посилювати співпрацю з іншими відомствами, що займаються питаннями кібербезпеки.

Використання дронів та робототехніки. Безпілотні літальні апарати (дрони) вже використовуються для забезпечення громадської безпеки під час масових заходів, розслідування злочинів у важкодоступних місцях та в умовах природних катастроф. Використання дронів дозволяє поліції отримувати оперативну інформацію з місця події, а також забезпечувати контроль за великою територією. У перспективі також можливе застосування робототехніки для виконання складних завдань, пов'язаних із забезпеченням громадської безпеки.

Роль громадських ініціатив та співпраця з місцевими громадами. Розвиток партнерських відносин між поліцією та громадами є важливим кроком до забезпечення громадської безпеки. Співпраця з місцевими громадами підвищує ефективність правоохоронної діяльності та сприяє зміцненню довіри населення до поліції. Громадські ініціативи допомагають поліції ефективніше реагувати на локальні проблеми безпеки, а також забезпечують додатковий контроль з боку суспільства.

Залучення громадян до патрулювання та профілактики правопорушень. Ініціативи зі створення громадських патрулів та співпраці у сфері профілактики злочинності показали свою ефективність у багатьох країнах. Такі патрулі можуть виступати як допоміжна сила поліції, знижуючи рівень дрібної злочинності та сприяючи попередженню правопорушень. Участь громадян у забезпеченні громадської безпеки також допомагає посилити відчуття відповідальності населення за стан безпеки у своїй громаді.

Співпраця з громадськими організаціями та НУО. Налагодження співпраці з неурядовими організаціями дозволяє поліції залучати до своєї роботи спеціалістів з різних сфер, таких як психологія, соціальна робота та юриспруденція. Це особливо корисно для роботи з вразливими групами населення та у випадках домашнього насильства, де професійний підхід може значно знизити ризик повторного правопорушення.

Підвищення рівня довіри та інформованості населення. Один із найважливіших аспектів співпраці з громадами – це підвищення довіри громадян до поліції. Важливо забезпечити прозорість діяльності поліції, регулярно звітувати про результати роботи та дії правоохоронців, щоб громадяни мали змогу оцінити ефективність роботи поліції. Інформаційні кампанії та освітні заходи, що висвітлюють права та обов'язки громадян, також можуть сприяти зміцненню довіри до правоохоронної системи.

Проведення громадських форумів та консультацій. Залучення громадян до обговорення питань громадської безпеки через проведення громадських форумів та консультацій є важливим інструментом для формування ефективної стратегії поліції. Такі заходи дозволяють врахувати думку місцевих громад, забезпечити більш точне розуміння специфічних проблем безпеки на місцях та вивчити конкретні пропозиції громадян.

Перспективи реформування та адаптації поліції до європейських стандартів. Важливою частиною перспективного розвитку Національної поліції України є адаптація до європейських стандартів, що дозволить забезпечити більш високий рівень громадської безпеки та гармонізувати діяльність поліції з міжнародною практикою. Це включає як реформування внутрішніх структур, так і впровадження нових підходів у роботі.

Впровадження принципів демократичного контролю та прозорості. Європейські стандарти передбачають високий рівень прозорості діяльності поліції та можливість контролю з боку суспільства. Для досягнення цих стандартів, поліція повинна надавати громадськості регулярні звіти про свою

діяльність, а також забезпечувати відкритий доступ до інформації, не обмеженої законом.

ВИСНОВКИ

В ході дослідження ми дійшли наступних висновків.

Дослідження поняття, ознак і складових громадської безпеки дозволило встановити, що громадська безпека є однією з основних складових національної безпеки, яка спрямована на забезпечення нормального функціонування суспільства, захисту життя, здоров'я і майна громадян. Поняття громадської безпеки охоплює систему соціальних відносин, що спрямовані на підтримку стабільності, правопорядку та запобігання злочинності, а також забезпечення прав і свобод громадян. Вона включає комплексну систему взаємодії держави, правоохоронних органів, громадських об'єднань і громадян, націлену на попередження загроз, ліквідацію небезпечних ситуацій і запобігання правопорушенням. Основними ознаками громадської безпеки є захист прав і свобод, забезпечення безпечного середовища для життя і діяльності громадян, а також зниження рівня злочинності та загроз громадському порядку. У дослідженні виокремлено основні складові громадської безпеки, до яких належать правовий, соціальний, економічний, організаційний та інформаційний аспекти. Кожна зі складових відіграє свою унікальну роль, а разом вони утворюють цілісну систему гарантій громадської безпеки.

Аналіз правових основ діяльності Національної поліції України у сфері громадської безпеки дозволив виявити ряд важливих аспектів. Сучасне правове поле, що регулює діяльність Національної поліції, охоплює значну кількість нормативно-правових актів, серед яких ключовими є Конституція України, Закон України «Про Національну поліцію», а також ряд інших законів та підзаконних актів, які конкретизують права, обов'язки та функції поліції у сфері громадської безпеки. Цей нормативний комплекс визначає основні принципи діяльності поліції, серед яких законність, відкритість, повага до прав і свобод людини. Разом з тим, у законодавчому полі ще залишаються певні прогалини, які потребують доопрацювання. Так, правове

регулювання діяльності Національної поліції потребує узгодження з міжнародними стандартами, зокрема щодо забезпечення прав людини та ефективного реагування на виклики громадській безпеці.

Визначення принципів та функцій Національної поліції у сфері громадської безпеки дозволило узагальнити ключові підходи та цінності, які визначають діяльність поліції. Принципи діяльності Національної поліції включають законність, об'єктивність, прозорість, непорушність прав і свобод громадян, підзвітність та відкритість до громадськості. Ці принципи закріплені в законодавстві та забезпечують основні напрямки дій поліції у взаємодії із суспільством. Функції Національної поліції у сфері громадської безпеки охоплюють широкий спектр дій, серед яких найважливіші — охорона публічного порядку, забезпечення безпеки громадян, профілактика злочинності та попередження правопорушень, швидке реагування на порушення, а також оперативно-розшукова діяльність. Особливу увагу у діяльності поліції приділяється превентивним заходам, адже попередження правопорушень значною мірою сприяє зниженню рівня злочинності та підвищенню громадської безпеки.

Розгляд структури підрозділів Національної поліції, які займаються забезпеченням громадської безпеки, дозволив виявити її багаторівневість і спеціалізацію. Основну роль у забезпеченні громадської безпеки відіграють патрульна поліція, яка виконує функції з охорони громадського порядку, а також підрозділи оперативно-розшукової діяльності, які займаються розкриттям злочинів і зниженням криміногенної ситуації. Крім того, в системі Національної поліції діють спеціалізовані підрозділи, такі як кіберполіція, підрозділи протидії наркозлочинності, кримінальна поліція, а також відділи по боротьбі з організованою злочинністю, які забезпечують специфічні завдання у сфері громадської безпеки. Така організаційна структура дозволяє Національній поліції ефективно реагувати на широкий спектр загроз громадській безпеці, однак потребує подальшого вдосконалення для оперативної взаємодії між різними структурними елементами.

Виявлення основних викликів та загроз, які постають перед Національною поліцією у сфері забезпечення громадської безпеки, дало змогу окреслити кілька ключових проблем: високий рівень злочинності, зростання випадків кіберзлочинності, організовану злочинність, поширення незаконного обігу зброї та наркотиків, що значно ускладнюють забезпечення громадської безпеки, використання застарілого обладнання, нестача сучасних інформаційних технологій, зокрема для проведення аналітичної роботи та моніторингу, призводять до зниження оперативності та якості надання поліцейських послуг населенню, проблеми комунікації між поліцією та громадськістю, які знижують рівень довіри до правоохоронної системи та створюють додаткові перешкоди для запобігання злочинам та правопорушенням.

Окреслення перспектив розвитку та вдосконалення діяльності Національної поліції в контексті забезпечення громадської безпеки дало можливість визначити основні напрями для підвищення ефективності діяльності поліції: вдосконалення нормативно-правової бази, що регулює діяльність поліції, зокрема приведення її у відповідність до міжнародних стандартів захисту прав і свобод громадян; підвищення професійного рівня працівників Національної поліції шляхом проведення регулярних навчань і тренінгів, спрямованих на підвищення кваліфікації та розвиток нових навичок, що відповідають сучасним викликам; оновлення матеріально-технічної бази, зокрема впровадження сучасних інформаційних технологій та систем моніторингу, які дозволять поліції більш ефективно реагувати на виклики громадської безпеки; інтеграція новітніх технологій, таких як системи відеоспостереження, аналізу великих даних, програмного забезпечення для швидкої обробки інформації, сприятиме підвищенню рівня профілактики правопорушень; зміцнення взаємодії поліції з громадськістю, що сприятиме зміцненню довіри до правоохоронних органів шляхом підвищення рівня відкритості та прозорості діяльності Національної поліції, регулярне інформування громадян про результати її роботи та активне залучення

громадян до участі у програмах профілактики правопорушень підвищить рівень громадської безпеки. Крім того, важливим є співробітництво з міжнародними правоохоронними структурами, яке сприятиме обміну досвідом та адаптації ефективних практик західних країн у сфері забезпечення громадської безпеки, адже підвищення рівня оперативної взаємодії з відповідними підрозділами інших держав дозволить підсилити боротьбу з транскордонною злочинністю та тероризмом, які також є серйозними загрозами громадській безпеці в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Сокурєнко В.В. Роль поліції в забезпеченні громадського правопорядку. *Особистість, суспільство, закон*. Харків, 2021. URL:<https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a024b52e-b821-4141-ae98-e07edd048b0b/content> (дата звернення: 05.08.2024)
2. Крищенко А.Є. Завдання та функції національної поліції як учасника адміністративно-правових відносин у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2017. № 2 (103). С. 121-128.
3. Сміжак Б.В. Форми і методи взаємодії поліції та громадськості у питанні забезпечення режиму воєнного стану. *Забезпечення національною поліцією України публічної безпеки і порядку в умовах воєнного стану*. С. 44-47. URL:<https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/46c57fc6-8404-426c-93a1-775b88c6a965/content> (дата звернення: 01.08.2024)
4. Жила С.Ю. Забезпечення громадянського безпеки Національною поліцією: окремі питання. Правове забезпечення адміністративної реформи. *Правове забезпечення адміністративної реформи*. 2-2015. С. 137-140.
5. Загуменна Ю.О. Національна поліція України як суб'єкт забезпечення національної безпеки. *Проблеми сучасної поліцейстики*. Харків, 2022. С. 164-168.
6. Національна безпека : світоглядні та теоретико-методологічні засади: монографія / за заг. ред. О. П. Дзьобаня. Харків: Право, 2021. 776 с.
7. Національна безпека України (методологічні аспекти, стан і тенденції розвитку) : навчальний посібник / Нижник Н Р., Ситник Г. П., Білоус В. Т. Ірпінь: Академія ДПС України, 2000. 70 с.
8. Сергенюк Д.І. Роль Національної поліції України у формуванні безпечного середовища для життєдіяльності населення: дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 - Право Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 255 с. URL:

<http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/3536> (дата звернення: 14.09.2024)

9. Братель С.Г. Національна поліція як суб'єкт забезпечення національної безпеки. Теоретичні та практичні аспекти забезпечення національної безпеки. Південноукраїнський правничий часопис. №1'2023. С. 267-270. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2023/1/46.pdf> (дата звернення: 05.08.2024)

10. Проневич О.С. Функції поліції (міліції): нормативно-доктринальна інтерпретація. *Право і безпека*. №4. 2010. С. 141-146.

11. Криштанович М. Ф. Функції Національної поліції України в системі забезпечення публічної безпеки й порядку в державі. *Публічне управління у сфері державної безпеки та митної справи*. № 2 (25). 2020. С. 192-195.

12. Денисюк Д. С. Функції національної поліції: поняття та класифікація. *Юридичний електронний науковий журнал*. №4. 2016. С.114-117.

13. Корольова В.В. Функції поліції України як юридична категорія. *Legal Bulletin* №4. 2022. URL: <https://lbku.krok.edu.ua/index.php/legal-bulletin/article/view/348> (дата звернення: 01.08.2024)

14. Кононець В.П., Циб І.С. Національна поліція, як основний суб'єкт забезпечення охорони прав і свобод людини. *Юридичний вісник* № 3 (40) 2016. С. 73-78.

15. Федчишин А. Діяльність національної поліції щодо захисту прав і свобод людини: сучасний стан, проблеми та перспективи в Україні. *Актуальні проблеми правознавства*. № 4 (2019). URL: <https://appj.wunu.edu.ua/index.php/appj/article/view/921> (дата звернення: 28.09.2024)

16. Хольвінська О.Я. Місце і роль поліції у механізмі забезпечення права людини і громадянина в Україні. URL:

<https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/aug/5907/vnulpurn201684570.pdf> (дата звернення: 14.09.2024)

17. Пересада О.М. Роль національної поліції України в забезпеченні інформаційної безпеки держави: теоретико-методологічні аспекти. *Правовий часопис Донбасу* № 4 (69) 2019. С. 183-189.

18. Арабаджи Н.Б. Правоохоронна функція Національної поліції. *Актуальні проблеми політики*. 2022. Вип. 70. С. 10-15. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/8b185dea-4d7a-46c5-9414-0cdb0f648f8d/content> (дата звернення: 01.08.2024)

19. Ісаєнко І.В. Місце та роль національної поліції у профілактиці правопорушень у сфері громадського порядку та громадської безпеки. *Держава та регіони*. Серія: Право, 2021 р., № 4 (74). С. 224-228. URL: http://www.law.stateandregions.zp.ua/archive/4_2021/36.pdf (дата звернення: 05.08.2024)

20. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40–41. Ст. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 14.09.2024)

21. Болотова В.О. Налагодження зв'язків ОВС України із громадськістю: соціальний аналіз. *Вісник НУВС*. 2003. № 24. С. 282–287.

22. Махова Л. О., Виприцький А. О. Профілактика адміністративних правопорушень у громадських місцях: поняття та види. *Право і суспільство*. 2019. №2. С. 142–147

23. Тихомиров Д.О. Громадська та публічна безпека: проблеми співвідношення. URL: https://nashe-pravo.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/2021/01/34-_Tyhomirov.pdf (дата звернення: 01.08.2024)

24. Назар О.Я. Поняття громадської безпеки. *Вісник кримінологічної асоціації України*. 2015. №3(11). С. 236-243. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/187222037.pdf> (дата звернення: 14.09.2024)

25. Назаренко О., Харченко Н. Правопорядок як мета і результат правового регулювання в умовах воєнного стану. Філософські та методологічні проблеми права. 2023. № 1 (25). С. 130-140.
26. Глобальні та національні проблеми економіки. Випуск 17. 2017. С. 567-571. URL: <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/118.pdf> (дата звернення: 01.08.2024)
27. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text> (дата звернення: 28.09.2024)
28. Конституція України 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
29. Про заходи протидії тероризму Закон України від 20.03.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text> (дата звернення: 14.09.2024)
30. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 05.08.2024)
31. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 28.09.2024)
32. Дуброва, А. М. (2024). Визначення інституційно-правового механізму забезпечення правопорядку і безпеки в сучасному праворозумінні. *Публічне урядування*, (1 (38)), 39-46. [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2024-1\(38\)-5](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2024-1(38)-5) URL: <https://journals.maup.com.ua/index.php/public-management/article/view/3201/3643> (дата звернення: 01.08.2024)
33. Корольова В.В., & Софіна І.В. (2024). Функціональне призначення національної поліції України. *Legal Bulletin*, (№11), 123–127. <https://doi.org/10.31732/2708-339X-2024-11-A17> URL: <https://lbku.krok.edu.ua/index.php/legal-bulletin/article/view/448/391> (дата звернення: 14.09.2024)
34. Сулацький В.С. Адміністративно-правовий механізм превентивної діяльності Національної поліції України. Дисер. на здобуття

ступеня доктора філософії. Київ. 2022. 219 с. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/items/7bf6bb24-a970-4e0a-addd-e005d10d36e4> (дата звернення: 05.08.2024)

35. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України 19.12.2017 р. № 1044 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18#Text> (дата звернення: 01.08.2024)

36. Основний концепт роботи «поліції діалогу» – комунікація та зменшення демонстрації сили під час масових заходів. Урядовий портал. Єдиний веб-портал виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/osnovnij-koncept-roboti-policiyi-dialogu-komunikaciya-ta-zmshennya-demonstraciyi-sili-pid-chas-masovih-zahodiv-oleksandr-facevich> (дата звернення: 01.08.2024)

37. Про дорожній рух: Закону України від 30.06.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12#n540> (дата звернення: 14.09.2024)

38. Яцковина В.В. Основні засади діяльності кримінальної поліції в Україні: зарубіжний досвід. Південноукраїнський правничий часопис. 4-2022, Ч. 3. С. 76-80. URL: http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2022/4/part_3/13.pdf (дата звернення: 05.08.2024)

39. Худоба І.С. Поняття Корпусу оперативно-раптової дії як спеціального підрозділу Національної поліції України й особливості відбору та підготовки його працівників. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України. Харків, 2018. С. 47-51. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/24_05_2018/pdf/10.pdf (дата звернення: 01.08.2024)